

Dosarul nr. 3ra-191/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. I. Secieru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, Gr. Dașchevici, M. Guzun)

DECIZIE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
către Elena Ceșmedji împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Casei
Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului
Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea refuzului, obligarea
achitării indemnizației pentru creșterea copilului,

împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au
respins apelurile declarate de către Elena Ceșmedji, Casa Națională de Asigurări Sociale
și Inspectoratul General al Poliției și s-a menținut hotărârea din 10 martie 2020 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă:

La 21 mai 2018, Elena Ceșmedji a depus cerere de chemare în judecată în ordinea
contenciosului administrativ împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră
cu privire la recunoașterea ilegalității răspunsului, obligarea achitării indemnizației și
compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că conform certificatului de căsătorie seria
CS-V 1439794, nr. 235, eliberat de Oficiul Stare Civilă Comrat la 30 octombrie 2004,
Elena Ceșmedji a încheiat căsătoria cu Semion Ceșmedji, care activează în cadrul
Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Potrivit certificatului de naștere seria și
numărul NA-VI 2764851, eliberat de către Serviciul teritorial stare civilă Botanica la
xxxxx, în familia Ceșmedji, s-a născut fiica Sandra-Maria.

Reclamanta a menționat că în situația în care este pe deplin la întreținerea soțului, s-
a adresat către conducerea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în vederea

achitării indemnizației de maternitate, cerință care a fost satisfăcută, ca fiind persoană similar celei asigurate.

Drept urmare, în aceleași circumstanțe și temeuri s-a adresat către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră cu cerința privind achitarea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, iar prin scrisoarea nr. 35/2-1-C-107/18 din 3 mai 2018, i s-a comunicat că, urmează să se adreseze la Casa Națională de Asigurări Sociale să beneficieze de indemnizația solicitată ca fiind persoană neasigurată.

Reclamanta Elena Ceșmedji a susținut că nu este de acord cu răspunsul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, pe care îl consideră ilegal. În temeiul dispozițiilor art. 124 alin. (1) din Codul muncii, femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă concediu de maternitate ce include concediu prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediu postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plăindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123, alin. (2) (modul de stabilire, calculare și achitare a indemnizațiilor din bugetul asigurărilor sociale de stat în legătură cu concediul medical este prevăzut de legislația în vigoare). Conform prevederilor art. 124 alin. (2) din Codul muncii, în baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Reclamanta a specificat ca în baza art. 18 alin. (1), (6) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, asiguratul care se află în concediu pentru îngrijirea copilului are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data nașterii și până la vârsta lui de 3 ani. Cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită la art. 7, dar nu mai puțin de 540 de lei pentru fiecare copil.

Elena Ceșmedji a notat că, deși norma generală reglementează că indemnizațiile se achită din sistemul public de asigurări sociale, legea specială spune că aceasta se achită de la locul de muncă din bugetul de stat.

A mai afirmat că în legătură cu interpretarea eronată a legii de către pârât, a fost creată o practică bogată și constantă pe astfel de litigii, prin care angajatorul este obligat la plata indemnizației solicitate.

A relatat că, întrucât în art. 18 alin. (6) și art. 7 alin. (2) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004, coroborat cu art. 40 alin. (4) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016, este indicat expres care este cuantumul indemnizațiilor solicitate, pentru a exclude un alt proces cu privire la cuantumul indemnizației, se consideră a fi îndreptățită să indice suma acesteia conform informațiilor prezentate de pârât. Conform certificatului din 17 mai 2018, venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni, a constituit suma de 7 717,04 lei, iar 30 % constituie suma de 2 315,11 lei.

Prin încheierea protocolară din 17 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost atrași în calitate de terți Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției.

Prin încheierea protocolară din 12 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost atrasă în calitate de terț Casa Națională de Asigurări Sociale.

Pe parcursul judecării cauzei în fond, Elena Ceșmedji a depus cerere de concretizare împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Inspectoratului General al Poliției și Ministerul Afacerilor Interne, prin care s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată reprezentantul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a comunicat precum că, soțul reclamantei, la întreținerea căruia se află aceasta, s-a transferat cu serviciul în cadrul Inspectoratului General al Poliției, iar pretențiile cu privire la satisfacerea dezideratului urmează a fi înaintate la ultimul loc de serviciu.

Reclamanta a susținut că în circumstanțele create, s-a adresat cu cereri Casei Naționale de Asigurări Sociale și Inspectoratului General al Poliției, înaintând aceleași cerințe. Prin răspunsul din 26 septembrie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, i s-a comunicat reclamantei că poate beneficia de indemnizația solicitată doar ca persoană neasigurată.

Elena Ceșmedji a relatat că nefiind de acord cu răspunsul primit, s-a adresat cu cerere prealabilă, care a fost recepționată de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 3 octombrie 2019. Iar, prin răspunsul din 16 octombrie 2019, i s-a notificat precum că, cererea fost depusă fără împuterniciri.

În opinia reclamantei, Casa Națională de Asigurări Sociale a examinat cererea prealabilă în mod arbitrar, deoarece în cerere s-a indicat că, prin aceasta își exprimă dezacordul cu răspunsul nr. C-21107/10 din 26 septembrie 2019, unde au fost anexate împuternicirile avocatului, ori etapa cererii prealabile face parte din procedura administrativă, asupra căreia se intentează un singur dosar.

La fel, reclamanta a mai indicat că, drept răspuns la cererea adresată Inspectoratului General al Poliției, recepționată la 17 septembrie 2019, prin scrisoarea din 1 octombrie 2019, a fost informată precum că, pe marginea pretențiilor înaintate există o cauză civilă pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, din care considerente nu s-au expus pe fondul cauzei, dar au transmis cererea Ministerului Afacerilor Interne, ca fiind organ ierarhic superior însă, din motive necunoscute, nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege.

Reclamanta a susținut că, pârâții intenționat duc reclamanta în eroare cu privire la faptul că, nu poate beneficia de indemnizația solicitată ca fiind persoană asigurată, iar ca urmare, încearcă să ducă în eroare și instanța de judecată.

În urma concretizării cerințelor Elena Ceșmedji a solicitat recunoașterea ca fiind ilegale refuzul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 35/2-1-C-107/18 din 3 mai 2018, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2107/19 din 26 septembrie 2019, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. II03/10-10473 din 16 octombrie 2019, refuzul Inspectoratului General al Poliției cu nr. 34/2- M-124/19 din 1 octombrie 2019 și refuzului Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/22-3020 din 23 octombrie 2019, de a achita indemnizația solicitată; obligarea pârâților să-i achite lunar indemnizația pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului Sandra-Maria, Ceșmedji de la naștere și până la vârsta de 3 ani, în mărime de 30% din venitul mediu lunar realizat de către soțul Semion Ceșmedji, în sumă de 2 315,11 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Elena Ceșmedji. S-au anulat răspunsul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 35/2-1-C-107/18 din 3 mai 2018,

răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2107/19 din 26 septembrie 2019 și nr. II-03/10-10473 din 16 octombrie 2019. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent, să calculeze și să achite Elenei Ceșmedji indemnizație pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, născută la xxxxx, în mărime de 30 % din salariul lui Semion Ceșmedji, realizat pe parcursul ultimilor 12 luni până la producerea riscului asigurat, nașterea copilului, începând cu data de 15 martie 2018 (12 luni retroactive datei adresării – 15 martie 2019) până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor – xxxxx. În rest, cererea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de către Elena Ceșmedji, Casa Națională de Asigurări Sociale și Inspectoratul General al Poliției și s-a menținut hotărârea din 10 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

La 18 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

La 29 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus motivarea recursului, ulterior confirmată prin depunerea motivării pe suport de hârtie cu semnătura olografă.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurentul a invocat că soluția instanțelor ierarhic inferioare este eronată.

A menționat că instanțele de judecată eronat au indicat la caz că Casa Națională de Asigurări Sociale este instituția responsabilă de stabilirea și achitarea indemnizației pentru creșterea copilului ca soție aflată la întreținerea soțului.

Recurentul a notat că legislația în vigoare nu prevede dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului, soțiilor, aflate la întreținerea soților, deoarece însăși tatăl asigurat, la acordarea concediului pentru îngrijirea copilului, are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani. În speță, nu este confirmat faptul că tatăl copilului beneficiază de concediu pentru îngrijirea copilului, ce ar acorda dreptul la stabilirea unei asemenea prestații.

Recurentul a mai relevat că instanțele inferioare au ignorat prevederile art. 40 alin. (6), (7), (8) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și art. IX alin. (2) din Legea nr. 184 din 26 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative care indică imperativ că indemnizațiile stabilite până la 1 ianuarie 2019 vor fi achitate la locul de serviciu al funcționarului public cu statut special din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

A specificat că instanțele de judecată la adoptarea soluției au ignorat cumul de argumente invocat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin referința depusă la data de 3 februarie 2021, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a solicitat ca recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale să fie respins ca neîntemeiat.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În corespundere cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, pe când în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ, și anume, a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 11 noiembrie 2020, însă date privind notificarea dispozitivului deciziei la dosar nu există.

Totodată, decizia motivată din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 24 decembrie 2020, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d.46, Vol. II).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat la 18 noiembrie 2020, iar motivarea recursului la 29 decembrie 2020, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Prin încheierea din 28 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Colegiul nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Casa Națională de Asigurări Sociale, au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând și analizând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, de admiterea parțială a acțiunii, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, în temeiul art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar, conform art. 194 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La rândul său, aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, Completul reține și prevederile art. 219 alin. (1) – (3) din Codul administrativ, potrivit cărora instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Articolul 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ prevede că, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

După cum denotă actele cauzei, Semion Ceșmedji conform cererii personale la data de 10 ianuarie 2018 a fost numit în funcția de ofițer de investigații al Serviciului investigații speciale al Secției investigații speciale și analiză de risc a Direcției regionale Sud a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, fiind eliberat din funcția de ofițer principal de investigații al Secției mijloace de plată electronice a Centrului pentru combaterea crimelor informatice al Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției (f.d.31, Vol. I)

La fel, s-a constatat că la 30 octombrie 2004, Semion Ceșmedji a încheiat căsătoria cu Elena Ceșmedji (f.d.7), iar la xxxxx s-a născut fiica Sandra-Maria Ceșmedji, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. NA-VI 2764851 din 5 septembrie 2017 (f.d. 8).

Este cert și faptul că Elena Ceșmedji s-a adresat Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu cerere prealabilă, prin care a solicitat să i se acorde indemnizația lunară pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, anul nașterii xxxxx până la împlinirea vârstei de 3 ani, în cuantum de 30 % din salariul lunar realizat de soț, în

ultimele 12 luni premergătoare lunii nașterii copilului. În cererea prealabilă reclamanta a indicat nu este angajată în câmpul muncii și se află la întreținerea soțului ei (f.d. 10).

Prin răspunsul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 35/2-1-C-107/18 din 3 mai 2018, cererea înaintată de Elena Ceșmedji a fost respinsă, fiind invocată lipsa temeiului legal ce ar justifica admiterea acesteia, dar și faptul că, Elena Ceșmedji, fiind persoană neasigurată, are dreptul la indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5/2 ani, care se stabilește de Casa Națională de Asigurări Sociale și subdiviziunile teritoriale ale acesteia (f.d.12, Vol. I).

Concomitent, conform certificatului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. 421 din 13 septembrie 2017, se atestă că Elena Ceșmedji – persoană neasigurată, nu beneficiază de indemnizație pentru copilul Sandra-Maria Ceșmedji (f.d.13, Vol. I).

În continuare, s-a mai stabilit că, la data de 15 martie 2019, Elena Ceșmedji a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji până la împlinirea vârste de 3 ani în mărime de 30 % din venitul mediu lunar realizat de către Semion Ceșmedji.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2107/19 din 26 septembrie 2019, cererea înaintată de Elena Ceșmedji a fost respinsă, fiind invocat că, pentru a beneficia de indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, tatăl Semion Ceșmedji urmează să se adreseze la angajator pentru acordarea concediului pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani (f.d.126, Vol. I).

Nefiind de acord cu acest refuz, la 1 octombrie 2019, Elena Ceșmedji a înaintat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat reexaminarea cererii și achitarea lunar a indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, de la naștere și până la vârsta de 3 ani (f.d.129, Vol. I).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. II-03/10-110473 din 16 octombrie 2019, cererea prealabilă a fost lăsată fără examinare, fiind indicat că nu au fost prezentate împuternicirile reprezentantului de semnare a cererii prealabile (f.d.131, Vol. I).

Totodată, la data de 13 septembrie 2019, Elena Ceșmedji a depus la Inspectoratul General al Poliției cerere prin care a solicitat achitarea lunar a indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, de la naștere și până la vârsta de 3 ani (f.d.132, Vol. I).

Prin răspunsul Inspectoratului General al Poliției nr. 34/2-M-124/19 din 1 octombrie 2019, cererea înaintată de Elena Ceșmedji a fost lăsară fără examinare, fiind specificat că, pe rolul instanței se află deja un litigiu (f.d.134, Vol. I).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a admis acțiunea depusă depusă de către Elena Ceșmedji și a anulat răspunsul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 35/2-1-C-107/18 din 3 mai 2018, răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2107/19 din 26 septembrie 2019 și nr. II-03/10-10473 din 16 octombrie 2019. A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent, să calculeze și să achite Elenei Ceșmedji indemnizație pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, născută la xxxxx, în mărime de 30 % din salariul lui Semion Ceșmedji, realizat pe parcursul ultimilor 12 luni până la producerea riscului

asigurat, nașterea copilului, începând cu data de 15 martie 2018 (12 luni retroactive datei adresării – 15 martie 2019) până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor – xxxxx. În rest, cererea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de către Elena Ceșmedji, Casa Națională de Asigurări Sociale și Inspectoratul General al Poliției, instanța de apel a respins apelurile și a menținut hotărârea primei instanțe, considerând că aceasta este întemeiată și rezultă din aprecierea corectă și obiectivă a circumstanțelor pricinii.

Instanța de recurs constată, însă, că concluziile instanțelor de judecată și soluția dată sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale aplicabile raportului juridic în litigiu.

La caz, instanța de recurs menționează prevederile art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), conform cărora orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

În conformitate cu art. 49 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

Art. 2 din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale reglementează că dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

În speță, pretențiile reclamantei Elenei Ceșmedji privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de maternitate la locul de serviciu al soțului său, Semion Ceșmedji, se încadrează în prevederile art. 124 alineatele (1) și (2) din Codul muncii (în vigoare până la 1 ianuarie 2019), potrivit căruia, femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin.(2). În baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin.(1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Indemnizația pentru acest concediu se plătește din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Iar, modul de stabilire, calculare și achitare a astfel de indemnizații este reglementat de Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte

prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 03 februarie 2005.

Conform dispozițiilor art. 7 alin. (8) al Legii nr. 289-XV din 22 iulie 2004, baza de calcul a indemnizației de maternitate acordate soției aflate la întreținerea soțului asigurat, o constituie venitul mediu lunar asigurat al soțului, determinat în condițiile prezentului articol.

În temeiul art. 16 alin. (1) din aceeași Lege, asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele, care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din Republica Moldova și care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate.

Punctul 6 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 3 februarie 2005 (în vigoare la momentul depunerii acțiunii) statuează că, stabilirea, calcularea și plata indemnizațiilor se efectuează de către unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul (unde se păstrează carnetul de muncă) prin contract individual de muncă.

Iar, pct. 21 din același Regulament prevede, că indemnizația de maternitate (sarcină și lăuzie) se stabilește asiguratelor, soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați și șomerilor, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal.

Articolul 1 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, definește indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, ca o formă de sprijin bănesc, ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate, pentru creșterea copilului.

Conform dispozițiilor art. 1 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 8 iulie 1999, indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani este definită ca o formă de sprijin bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate pentru creșterea copilului.

Se mai menționează că, în baza art. 41 lit. d) din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, asigurații din sistemul public au dreptul, în afară de pensie, la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în vigoare la data înaintării acțiunii), asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Art. 7 alin. (2) din aceeași lege prevede că, baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. f) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul.

Conform art. 18 alin. (1), (2) și (6) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004, asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data acordării concediului și până la vârsta de 3 ani a copilului. În cazul în care data acordării concediului pentru îngrijirea copilului diferă de la o unitate la alta, indemnizația se stabilește începând de la data ultimei acordări a concediului. De indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sunt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin.(1), (2) sau (3). Cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30 % din baza de calcul stabilită la art. 7, dar nu mai puțin de 540 de lei pentru fiecare copil.

La rândul său, în corespundere cu art. 27 alin. (1)-(3) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări nr. 289 din 22 iulie 2004, indemnizația de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condițiilor de stabilire a acestei indemnizații, iar ajutorul de deces – din ziua următoare zilei de deces. Indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani solicitată după 12 luni de la data nașterii copilului se stabilește retroactiv, dar nu mai mult decât pentru 12 luni premergătoare datei solicitării, dacă solicitarea a avut loc până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani. Indemnizația stabilită, dar neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării. Indemnizația neplătită la timp din vina organului care o stabilește sau o plătește se achită fără nici o limită în termen.

Iar, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (1), (6-8) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016 (în vigoare la data înaintării acțiunii), funcționarii publici cu statut special au dreptul la concediu de odihnă anual plătit, concediu de odihnă anual suplimentar plătit, la concediu neplătit, la concediu paternal, precum și la alte concedii sociale prevăzute de legislația în vigoare. Concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani inclusiv al soției funcționarului public cu statut special, aflată la întreținerea acestuia, concediul pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 10 ani și concediul pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 18 ani care suferă de o maladie oncologică sau are o dizabilitate pentru afecțiuni intercurrente se acordă funcționarilor publici cu statut special conform dispozițiilor generale. Baza de calcul și cuantumul indemnizațiilor acordate pentru concediile prevăzute la alin. (6) se stabilesc în modul prevăzut de Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, în mod similar cu ale persoanelor asigurate. Indemnizațiile acordate pentru concediile prevăzute la alin. (5) și (6) se plătesc la locul de muncă al funcționarului public cu statut special, din bugetul de stat.

Sub imperiul prevederilor enunțate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată ca fiind greșită concluzia instanței de apel și a instanței de fond cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent, să calculeze și să achite Elenei Ceșmedji

indemnizație pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, născută la xxxxx, în mărime de 30 % din salariul lui Semion Ceșmedji, realizat pe parcursul ultimilor 12 luni până la producerea riscului asigurat, nașterea copilului, începând cu data de 15 martie 2018 (12 luni retroactive datei adresării – 15 martie 2019) până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor – xxxxx.

Aceasta deoarece, reclamanta nefiind angajată în câmpul muncii, neasigurată social și aflată la întreținerea soțului asigurat (funcționar public cu statut special), este în drept să beneficieze de indemnizația solicitată, care însă urmează a fi achitată de la locul de serviciu al soțului Semion Ceșmedji, colaborator al Inspectoratului General al Poliției, din bugetul de stat, conform dispozițiilor art. 40 alin. (8) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 (în vigoare la data înaintării acțiunii), și nu după cum greșit au stabilit instanțele ierarhic inferioare.

Or, conform extrasului din ordin cu privire la transfer din 26 octombrie 2018, Semion Ceșmedji a fost numit conform cererii personale în funcția de Șef al Secției Management operațional a Inspectoratului de Poliție Vulcănești al Direcției de poliție a UTA Găgăuzia a Inspectoratului General al Poliției, fiind eliberat din funcția ofițer de investigații al Serviciului investigații speciale al Secției investigații speciale și analiză de risc a Direcției regionale Sud a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră (f.d.40, Vol. I)

Respectiv, colaboratorii Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne sunt persoane asigurate de stat, iar angajații și soțiile acestora aflate la întreținerea lor pot beneficia de indemnizația de creștere a copilului minor din bugetul de stat la locul de muncă a soților.

În susținerea concluziei date, instanța de recurs reține materialul probator anexat la actele cauzei care denotă incontestabil faptul că la momentul depunerii cererii prealabile, Elena Ceșmedji nu era asigurată social, și se afla la întreținerea soțului asigurat Semion Ceșmedji, care este angajat al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne.

În circumstanțele create, nu pot fi reținute argumentele instanțelor că obligația de a stabili, calcula și achita reclamantei Elena Ceșmedji indemnizația de creștere a copilului minor revine Casei Naționale de Asigurări Sociale, deoarece aceasta îi revine anume angajatorului funcționarului public cu statut special.

Totodată, se precizează că, Casa Națională de Asigurări Sociale, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Ministerul Afacerilor Interne nu pot fi impuși la emiterea actului administrativ referitor la calcularea și achitarea indemnizației de creștere a copilului, prin urmare refuzurile emise în acest sens fiind corecte, iar pretențiile înaintate față de aceștia urmează a fi respinse.

Cât privește cerința de compensare a cheltuielilor de judecată, instanța de recurs reține că aceasta la fel urmează a fi respinsă, or, la materialele dosarului nu au fost anexate careva acte în sensul confirmării acestora cât și nu a fost indicată o sumă concretă.

Circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat greșit prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Ceșmedji urmează a fi admisă în partea înaintării pretențiilor împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne.

Din considerentele menționate și reieșind din faptul că, cererea de recurs este întemeiată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial se de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Ceșmedji împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea refuzului, obligarea achitării indemnizației pentru creșterea copilului, și se emite o nouă decizie, prin care: se admite parțial acțiunea depusă de Elena Ceșmedji împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea refuzului, obligarea achitării indemnizației pentru creșterea copilului.

Se anulează în tot actul administrativ individual de respingere a solicitării emis de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne la cererea Elenei Ceșmedji.

Se obligă Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne să-i stabilească, calculeze și achite Elenei Ceșmedji indemnizația lunară pentru creșterea copilului Sandra-Maria Ceșmedji, născută la xxxxx, până la atingerea vârstei de 3 ani, la locul de muncă al soțului, Semion Ceșmedji.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu